

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo; za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računani naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslojpe štev. 3.



Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseeratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 7.

V Ptuj v nedeljo dne 12. februarja 1911.

XII. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strani priloge in šteje torej skupaj 10 strani ter več slik.

Somišljeniki v okraju Slov. Bistrica, pozor!

Gmotne razmere našega ljudstva so z vsakim dnevom slabše, revščina se širi, davčne zahteve pa so vedno večje. Ni dvoma, da nas je ponesrečena dosedanja politika tako daleč spravila. Tej politiki posameznih protiljudskih strank se imamo tudi zahvaliti, da se je z brezvestno obstrukcijo štajerski deželni zbor razbil... Kmetje! Enkrat mora vsa ta hujskarija ponehati! Enkrat mora ljudstvo odločno svoje pravice zahtevati in to brez ozira na desno in levo. Da se o vsemu temu natančno pogovorimo, sklicujemo za

nedeljo, 12. februarja ob 2. uri popoldne v Neuholdovo gostilno v Slov. Bistrici

veliki kmetijski shod.

Kmetje! Dolžnost je, da se vsak pametno in napredno misleči pristaš tega velevažnega zborovanja udeleži. Tudi nasprotniki naj pridejo. Omenimo pa, da takih zagriženih hujskačev, kakor so se pojavili na shodih v Mariboru in sv. Lenartu, da se bodemo torej takih ljudi, ki hočejo shod motiti in razbiti, znali ubraniti. Vi kmetje, prijatelji in somišljeniki, pa pridite v polnem številu, da dokazete javnost, kako napredno čuti in misli slov. bistriški okraj!

Vsi na delo!

Shod je torej sklican za 2. uro popoldne; zadnjič je bila pomotoma 4. ura označena!

Sklicatelj.

Somišljeniki v okraju Konjice!

Z istim dnevnim redom se vrši tudi teden pozneje

veliki kmetijski shod

i. s. v nedeljo, 19. februarja 1911, ob 3. uri popoldne v Urbanovi gostilni v Konjicah.

Agitirajte, pripravljajte za shod in pridite vsi!

Prvaško gospodarstvo.

Vsak dan se izve nove zločinske skandale izza kulis slovenskih prvakov. Tako poroča nedeljski „Grazer Tagblatt“ zopet sledeče: K političnemu inventarju na Kranjskem vladajoče stranke spada tudi zadruga „Gospodarska zveza“, katera ima glasom svojih

pravil v prvi vrsti nalogo, preskrbeti svojim članom kmetijske potrebščine, kakor umetna gnojila, orodje, semena itd. ter odjemalce za kmetijske pridelke. Izpolnitev te naloge pa ne zadostuje voditeljem te zadruga. Zato so se pričeli tudi s stvarmi pečati, ki niso v pravilih označene. Tako n. p. krepko trgovino z volmi, ki jih nakupujejo na Dunaju ali na Ogrskem in oddajajo mornarični upravi. Pri visokih cenah živine je korist te kupčije prav dvomljiva, zakar se pa vodstvo „Gospodarske zveze“ nič ne briga; kajti glavno ji je, da napravi čimveč vetra; tudi za razne postranske namene se skrbi; za izgubo pa se ni bati, češ da jo bode že vlada ali dežela plačala...

„Gosp. zveza“ pa je stopila tudi z nekim Kozina v dotiko, ki je več let v Ljubljani brez uspeha kupčeval. Z njim je napravila načrt, ki naj bi dobička prinesel, da se uresniči fabrika za čevlje. Ker po pravilih tako podjetje ni mogoče, našli so drug izhod. Zadruga je ustanovila „družbo z omejeno zavezo“ Kozina & Comp. z glavnico 100.000 K. Od teh je prevzela „Gosp. zveza“ 95% in vplačala 47.500 K. Potem se je takoj zemljišče nakupile in z zgradbo fabrike pričelo. Seveda so izbrali v ta namen Tržič na Gorenškem, ker je tam že stara čevljarska industrija. Ali domači fabrikanti so napravili proti „Gosp. zvezi“ kazensko naznanilo zaradi pregreška § 88 z. p. Vsled tega naznanila je „Gosp. zveza“ iz firme „Kozina & Comp.“ izstopila, ko je že več kot 30.000 kron za fabriko žrtvovala. V predstojništvu „Gosp. zveze“ sedijo m. dr. duhovniki dr. Lampe, dr. Jarc, dr. Korošec itd. Te gospode, ki so več kot 30.000 kron kmetjskega denarja skozi okno vrgli, se ni obtožilo. Pač pa so obtožili nekega uradnika Škerbinca in Kozino samega.

Kozina je pa šel in tožil fabrikante, ker so ga ti imenovali „štrōmana“. Seveda so bili oproščeni. Sodba je pa zanimiva, ker označi prav jasno delovanje pri „Gosp. zvezi“ in prvaško brezvestno gospodarstvo splot.

Pri sodnji se je namreč dognalo in dokazalo: da je pravi ustanovitelj in lastnik fabrike „Gosp. zveza“, ki pa glasom postave to ne sme biti; kajti fabrika za čevlje je podjetje, ki je lahko z veliko izgubo vezano in se torej z njim zadruga ne sme pečati; — nadalje se je dokazalo, da je Kozina res le slamnati mož in je kritika nad „Gosp. zvezo“ opravičena; očitane nemoralnega nastopanja je le iz tega stališča pregledati. — Tudi se je v sodbi izreklo, da je „Gosp. zveza“ svoj delokrog prekoračila in da je premoženje njenih članov v nevarnosti. Tako mečejo prvaki kmetjski denar v podjetja, ki so nepostavna... Vbogi slovenski kmet!

Politični pregled.

Politični položaj. V državnem zboru se je položaj vendar spremenil. Slov. poslanci pod vodstvom dr. Šušteršiča so se namreč nepričakovano hitro podali in so padli pred vlado na kolena ter ji prodali svojo ljubezen. Ponehali so namreč v kljub češke

mu pritisku z obstrukcijo. S tem so slovenski poslanci doživeli velikanski politični polom. Dokazali so namreč in priznali v javnosti, da je bila njih državnozborna obstrukcija brezvestna igra z gospodarskimi interesi ljudstva! Ta preobrat imel bode brzokone tudi vpliv na razmere v štajerskem deželnem zboru, kjer slov. poslanci tudi z obstrukcijo gospodarsko delo onemogočijo.

Umril je napredni nemški kmetijski poslanec Johan Pierer. Bil je eden najzvestejših in navdušenih zastopnikov napredne kmetijske stvari.

Zopet mučenje vojakov? Listi poročajo, da je imela 12. komp. 1. tirolskega regimenta (Kaiserjäger) v največjem mrazu hudo vajo, 22 vojakom so noge popolnoma zmrznjene in se bodejo morale nekaterim odrezati. Vlada bode seveda zopet vse utajila. Ali stroga preiskava in najstrožja kazen odgovornim krivcem je najmanj, kar se more zahtevati. To brezvestno trpinčenje vojakov se mora enkrat nehati.

Podjetja avstrijske države. Glasom davčnega predpisa za l. 1911 znašajo končne številke državnih prirodnobitnih podjetij sledeče:

| | dohodki | izdatki | preostanek |
|-------------------------|-------------|-------------|--------------|
| gozdi in domene | 19.944.440 | 15.173.504 | 4.771.936 |
| loterija | 34.556.150 | 20.721.000 | 13.835.150 |
| dvoraa in drž. tiskarna | 8.432.750 | 7.235.923 | 1.208.827 |
| monopol za sol | 48.672.000 | 18.225.815 | 30.446.185 |
| monopol za tobak | 300.148.100 | 114.315.800 | 185.832.300 |
| drž. montan podj. | 33.662.560 | 30.611.620 | 3.050.940 |
| Skupaj | 445.417.000 | 206.271.462 | 239.145.538. |

Skupnemu preostanku nasproti stoji primanjkljaj državnih železnic v svoti 114.600.000 K. Torej ostane čistega preostanka iz državnih podjetij nekaj čez 114 1/2 milijonov kron. Zanimivo je pač, da prinaša loterija državi 34 1/2 milijonov; iz tobaka pa dobi država celo čez 300 milijonov kron!

Dohodki vladarjev. Glasom zadnjih poročil plačujejo države svojim cesarjem in kraljem na leto sledeče svote: Rusija 34.200.000 markov, Avstrija 19.226.000, Turčija 16.274.000, Pruska 15.719.000, Italija 12.800.000, Anglija 11.600.000, Španska 7.400.000, Japonska 6.500.000, Bavarska 5.403.000, Saška 4.167.000, Belgija 3.500.000, Portugal 2.400.000, Holandska 2.100.000, Württemberg 2.000.000, Norveška 500.000 in Črnagora 200.000 markov.

Pametna beseda. Angleški državni kancelar imel je p. kr. velezanimivi govor. Rekel je m. dr.: Beda in nemiri in nezadovoljnost se pojavljajo zdaj povsod. To ni posledica trgovinskih vprašanj; vzrok tiči globlje. Na Angleškem iskati je vzrok v dejstvu, da se velikansko premoženje v rokah posameznikov nabira, medtem ko so milijoni ljudi v revščini. Vsako leto umrje le na Angleškem 350.000 oseb, ki ne zapustijo prav nobenega premoženja. Istotako pa umrje 2000 oseb, ki zapustijo svojim sorodnikom 3000 milijonov premoženja. Zato je treba, da prične vlada s socialnimi preosnovami... Tako je na Angleškem, a tako je tudi pri nas. Prva skrb države bi morala biti, da razmere zemljiške lastnine spremenijo in zdravemu kmetijstvu podlago vstvari!

Katoliška cerkev l. 1911. Katoliška cerkev šteje 50 kardinalov, 13 patriarhov, 297 nadškofov, 1.257 škofov, 22 opatov. Tej duhovščini je podvrženo 285.912.838 katoličanov.